

Voorzitter,

Zo in deze laatste algemene beschouwingen van de periode is het tijd om de balans op te maken. Hoe besturen wij onze stad? Waar wilden we naar toe? En wat is daarvan terechtgekomen? Hoe toekomstbestendig is er gehandeld en is onze stad nu? Wat is het toekomstperspectief?

Deze vragen gaan verder dan het presenteren van een sluitende begroting of het verdelen van de Eneco-gelden over een scala van maatregelen, voorstellen en plannen. Het gaat om de effecten op de stad; om mensen, milieu en welvaart. Om zaken als sociale samenhang, wonen als basisrecht, persoonlijke ontplooiing, klimaat en schone lucht. Nu en in de toekomst.

Daarin investeren is noodzaak. Met verkokerde plannen en ad hoc beleid gaan we het zeker niet redden. Dat leidt alleen maar tot een verdere verslechtering van de situatie en vormt een bedreiging voor het bestaansrecht van Rijswijk als zelfstandige gemeente. Investeren in de toekomst. Dat is wat nodig is. Investeren in mensen. Investeren in milieu, in leefbaarheid en ecologie. Investeren in brede welvaart, in een duurzame lokale economie. Om zo tot duurzame ontwikkeling te komen.

Een stad met een gezonde ambitie; dat zou Rijswijk moeten zijn. Doelen en streefwaarden zoals het percentage hernieuwbare elektriciteit of het terugdringen omvang restafval halen we echter keer op keer niet. Dan zou je een stapje bij moeten zetten, investeren in de toekomst, en niet, zoals nu gebeurt, de doelen naar beneden moeten bijstellen.

Toekomstbestendig vraagt om nu maatregelen te treffen tegen het veranderende klimaat. Om aanpassingen aan de nieuwe omstandigheden. Om schonere lucht, zodat Rijswijkers gezond adem kunnen halen in onze stad. Daarom dienen we hierbij, samen met D66, PvdA en Krumeich, de motie Taskforce Schone lucht in. Met het instellen van een taskforce heeft Rijswijk op de dossiers 'naheffing parkeren' en 'azc' goede ervaringen opgedaan. De luchtkwaliteit in onze stad heeft minstens eenzelfde urgentie en verdient dringend deze aanpak.

Toekomstbestendig betekent ook heldere keuzes in het verdelen van de schaarse ruimte. In een snelgroeiende stad is het des te meer van belang om ruimte te maken voor spelen en ontmoeten. Maak Rijswijk een kindvriendelijke stad. En daarmee bedoelen we niet een bepaald percentage van de openbare ruimte bestemmen voor traditionele speeltuintjes. Zorg dat een kind zelfstandig veilig naar school en vrijetijdsbesteding kan gaan, gelijkwaardig mee kan doen en beslecht de barrières die dat in de weg staan. Betrek kinderen en jongeren bij beslissingen over hun leefomgeving, niet door alleen online enquêtes te houden, maar door hun stem integraal onderdeel van het beleid te laten zijn.

Investeer in wonen. Het is een basisrecht en niet alleen voorbehouden aan mensen met geld. Kijk niet alleen naar het financieel rendement, maar durf te investeren in sociale nieuwbouw. Geef jongeren de mogelijkheid om op zichzelf te kunnen wonen, zorg voor woonvormen op maat voor ouderen en huisvest statushouders in dezelfde woonregio als waar ze nu in een azc wachten op een plek om hun leven verder te kunnen opbouwen.

In onze woonregio wil de gemeente Den Haag vanaf 1 januari een opkoopbescherming invoeren, waardoor huizenkopers worden verplicht er zelf te gaan wonen. Zo hoeven starters niet meer te concurreren met vastgoedbeleggers. Aangezien we in een regionale woningmarkt wonen, is het niet meer dan logisch dat Rijswijk dit gelijk met onze grote buurgemeente gaat invoeren. Daarom dienen we, samen met de PvdA, Rijswijks Belang en D66, de motie 'opkoopbescherming' in.

Hoe realistisch is het om op het sociaal domein 6 ton olopend naar 8 ton per jaar te gaan bezuinigen door efficiency? Waar zijn deze bedragen op gebaseerd? En wat als het met alleen een efficiencyslag niet lukt? We hebben (vanuit het forum van de wethouder) nog tegoed wat de reeds behaalde financiële resultaten van actieplan jeugd en WMO, los van de Hugo-gelden, zijn. Maar die update komt pas begin volgend jaar. Blijkbaar is nu niet in kaart wat het actieplan precies opgeleverd heeft.

Bezuinigen door efficiency brengt bovendien het gevaar met zich mee dat we processen veel te strak inrichten, waardoor het lastiger inspelen op snel veranderende situaties is en er te weinig ruimte is voor checks en maatwerk. De toeslagenaffaire zou ons die les toch moeten hebben geleerd. De motie 'Maatwerk bij kostendelersnorm' zal de PvdA daarom mede namens GroenLinks indienen.

Sinds de invoering van het vergunningensysteem in 2014 is het tarief voor parkeren nog nooit aangepast, terwijl dat met alle andere tarieven en heffingen wel is gebeurd. Dat is nu niet meer uit te leggen. We hebben daarom twee elkaar aanvullende amendementen ingediend. Daarmee creëren we enerzijds de benodigde rust op het dossier afvalstoffenheffing, na de extreme verhogingen van de afgelopen twee jaar, en anderzijds corrigeren we het tarief voor vergunning parkeren met de inflatie en laten we het richting meer kostendekkend gaan.

Bij het opstellen van een begroting bepaal je van tevoren de toon. Er is nu duidelijk gekozen voor een positieve stemming na een aantal jaren van droevigheid over de financiën. Een half jaar geleden nog hadden we het over bezuinigen op de grote culturele instellingen. En nu is er geld over. Wel toevallig zo vlak voor de verkiezingen...

Het lijkt de coalitie te gaan lukken, om het college in deze samenstelling de rit uit te laten zitten. Minder duidelijk is geweest wat de richting is, in welke kant het op wil, en de positie waar het voor staat. Het college van burgemeester en wethouders is als collectief gezamenlijk verantwoordelijk voor het gevoerde beleid, maar vertrouwen en verbinden is waar we meer van hadden willen zien.

De basistaak van een wethouder is om op te komen op voor de belangen van zijn portefeuille en dat schiet er, zeker als het gaat om de energietransitie, wel eens bij in. Rijswijk draagt deze periode onvoldoende bij aan de aanpak van klimaatontwrichting. De PvdA zal daarom mede namens GroenLinks de motie 'Pro-actieve aanpak energie-armoede' indienen. Het is niet te laat om alsnog in actie te komen. Het demissionaire kabinet gaf daarin gisteren het goede voorbeeld: het stopt toch binnen een jaar de overheidssteun aan fossiele brandstofprojecten in het buitenland.

Zowel minister als wethouder moet zich kunnen concentreren op de hoofdlijnen van het beleid op lange termijn, dat verder gaat dan alleen de financiële kant van het verhaal. Visie vertalen in operationele doelen zou voor een wethouder, bijvoorbeeld als het gaat om duurzaamheid, niet te veel gevraagd moeten zijn.

Het piept en het kraakt echter aan alle kanten. In de organisatie als geheel. We merken daarbij de kwetsbaarheid van het ambtelijk apparaat dat is overbelast en erg hangt aan personen. Er zijn vele voorbeelden te noemen. Zo is de invoering van verplichtingenadministratie een jaar vertraagd omdat twee mensen een andere functie kregen. Om meer inzicht te krijgen in externe inhuur zal Rijswijks Belang mede namens GroenLinks een motie indienen.

Stukken worden laat en incompleet naar de raad gestuurd wat de kwaliteit van de besluitvorming niet ten goede komt. De uitvoering van de kadernota Jeugd en Onderwijs loopt al terwijl deze nota nog niet is vastgesteld door de raad. En het Strategisch Veiligheidsbeleid is al wel opgenomen in de begroting, maar komt pas in december in de raad. Hoe kaderstellend ben je dan als raad?

Als GroenLinks willen we consistentie in oordeel- en besluitvorming en benaderen we Rijswijk en de politiek, of we nou coalitie- of oppositiepartij zijn, constructief en met een open blik, want dat is de manier van politiek bedrijven waar we voor staan. Om met nieuwe ideeën en oplossingen te komen (inclusief dekking).

Wat voor raad willen we zijn? Wat geven we door aan de nieuwe raad die eind maart van start gaat? Maken we gezamenlijk werk van het vertrouwen in de politiek? Zoeken we de verbinding? Kunnen en durven we persoonlijk-belang-overstijgend te handelen?

Laten we kijken naar wat wel kan en initiatieven bij voorbaat een kans geven. Volksvertegenwoordiger zijn we van alle inwoners van Rijswijk. We dienen bij elk besluit alle

belangen af te wegen. En daarbij ook de belangen mee te nemen van mensen die niet kunnen of mogen stemmen. En de belangen van dieren en natuur. Zorg bij het op waarde schatten daarvan dat niet alleen het persoonlijk of partijbelang, of wat goed uitkomt bij de verkiezingen doorslaggevend is.

Handelen hoe het enkel onszelf goed uitkomt is gemakkelijk, voorzitter. Samen leven, onze samenleving, is meer. Daar zullen wij in moeten investeren. Wederkerigheid is essentieel voor onze democratie, voor de rechtsstaat, voor het vertrouwen in de politiek. Opkomen voor vrijheden, veiligheid en verworvenheden van anderen, ook als het niet de jouwe zijn, hoort daarbij.